

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Barbora Švorčíková - Rozdíly mezi evropskou a brazilskou portugalským

FF UK, 2016, 78 stran

Diplomantka si pro svou bakalářskou práci vybrala srovnání evropské a brazilské portugalským, což je téma často diskutované a poměrně bohatě zastoupené v odborné literatuře. Je to ovšem i téma hodně široké, proto bych spíše očekávala, že se autorka zaměří na nějaký specifický rys či jeden z jazykových plánů. Diplomantka se však věnuje systematickému popisu jazykových rozdílů obou variant na všech úrovních, což nutně vede k jisté povrchnosti a popisnosti práce. Oproti zvyklostem se práce neopírá o vlastní výzkum, opírá se výhradně o poznatky získané z odborné literatury.

Formálně je práce členěna do čtyř částí. V první shrnuje postavení portugalským ve světě, ve druhé představuje evropskou portugalským od období pre-literárního po období současné a stručně se zmiňuje i o portugalských dialektech, ve třetí části se stejným způsobem věnuje portugalským brazilské a ve čtvrté pak přistupuje k vlastnímu tématu práce, tedy k jazykovým rozdílům mezi oběma variantami. Následuje krátký závěr a bibliografie.

Podle mého názoru není toto pojetí příliš šťastné. Pokud se autorka chtěla věnovat problematice z pohledu synchronního (což předpokládám, protože všechny uváděné příklady jsou ze současné portugalským), je zcela nadbytečné věnovat se období, kdy ještě žádné diatopické rozdíly neexistovaly. Za nepříliš šťastný považuji rovněž fakt, že se autorka podle svých vlastních slov věnuje srovnání lisabonské a riodejaneirské portugalským, ale uváděné příklady tomu příliš neodpovídají. Například slovo *capiau* (venkovský) patří do dialektu státu Minas Gerais a v riodejaneirské portugalským je zcela neznámé. Podobné nedůslednosti lze nalézt ve všech popisovaných plánech. Výhrady mám rovněž k odborné literatuře. Antenor Nascentes i Serafím da Silva Neto jsou sice velká jména brazilské lingvistiky, zejména v oblasti etymologie, ale oba publikovali v první polovině dvacátého století a z hlediska současné brazilské portugalským nemají jejich práce přílišnou výpovědní hodnotu. Mimochodem ani jeden z nich není uveden v závěrečné bibliografii, i když je autorka v textu opakovaně zmiňuje.

V práci lze rovněž nalézt celou řadu nepřesností a nepodložených tvrzení (*např. str. 12 - portugalským je jediným úředním jazykem v Portugalsku ...; str. 30 - brazilský lidový jazyk je poměrně jednotný, dokonce ještě víc než portugalský; str. 33- brazilská portugalským je, ve srovnání s evropskou, mnohem víc konzervativní ...*) a dokonce i tvrzení zcela chybných

(str. 50 - V evropské portugalštině podstatná jména zakončená na -l tvoří množné číslo pomocí koncovky - eis: réptil-répteis, projétil-projéteis.. Jinak je tomu v portugalštině brazilské, která tvoří plurál pomocí koncovky -is: réptil-réptis, projétil-projétis; str. 52 - evropská portugalština: posso-te dizer. Brazilská portugalština: Posso te dizer; str. 54 - ... užití tvaru você nahradilo tvary tu a vós ...). U příkladů navíc nejsou uvedeny zdroje, takže není možné posoudit, zda se jedná o nepochopení nebo jen o překlep. Sporné jsou rovněž některé uváděné rozdíly ve slovní zásobě (som rozhodně není brazilský výraz pro hudbu, rapaziada se běžně užívá i v evropské portugalštině, cachaça není v brazilské portugalštině obecný výraz pro kořalku, ale výhradně pro kořalku z cukrové třtiny, apod.)

Z hlediska formálního je práce přehledně členěna, s dostatečným poznámkovým aparátem. V textu se vyskytují drobné překlepy a chyby, zejména v interpunkci.

Celkově ale hodnotím práci kladně, autorka prokázala schopnost práce s materiálem a snažila se podat ucelený přehled o současném stavu.

Přes výše uvedené nedostatky práce splňuje všechny formální i obsahové požadavky kladené na bakalářskou práci. Předběžně navrhuji hodnocení velmi dobře až dobře, v závislosti na průběhu obhajoby.

V Praze, dne 31.8.2016

PhDr. Jaroslava Jindrová, Ph.D.

oponentka